

П. В. Голобуцький

Біблійне право

БІБЛІЙНЕ ПРАВО – юридичні норми та моральні правила Біблії, які регламентують відносини між Богом і людьми, володарем і підданими, державою і громадянами, батьками та дітьми, чоловіком і жінкою та ін. Біблія характеризує форми і методи держ. управління, упорядкування громад. порядку і в кожному конкрет. випадку визначає, як треба діяти щодо злочинства, неправдивого свідчення, умис. та неумис. вбивств. Окремі статті стосуються взаємовідносин між наймачем і найманим працівником, вимагають справедл. суду, регулюють родинні стосунки. Б. п. ґрунтується на твердженні, що верхов. законодавцем і суддею є Бог, постати перед судом – означає постати перед Богом. Бог Ягве дав своєму обраному народові Закон на г. Сінай (Сінай. законодавство) і уклав Заповіт (союз, угоду). Перші юрид. норми та етичні заповіді пов'язані у Біблії з пророком Мойсеєм – посередником між Богом і людьми, – котрий вивів давніх євреїв з Єгипет, полону в Ханаан, встановив культ Бога Ягве і записав П'ятикнижжя – Тору (давньоєвр. - вчення, закон). За його часу було частково запроваджено суд. адміністрацію (існував, зокрема, верхов. суд для розгляду справ про вбивства). Закон представлений 10-ма заповідями (Декалогом) та Книгою Заповіту. 10 заповідей - 1-а частина законодавства Мойсея, свідчення укладення заповіту на Синаї, має паралелі із законодав. актами та морал.-реліг. настановами ранішого часу: законами Хаммурапі, із клятвами померлих про невинність в єгипет. «Книзі мертвих», списками гріхів, що використовувалися в ассирій. молитвах за хворого тощо. Але, на відміну від них, суть 10-ти заповідей передусім у наголошенні на волі єдиного Бога, котрий вказує своєму народові на праведні шляхи і відвертає від хибних. Віра в єдиного Бога – гарантія справедл. і правед. життєвого шляху, а те, що Він виступає законодавцем, призводить до того, що сам Закон набуває нового значення у сфері права і моралі, чого не було в раніших законодавствах. Книга Заповіту містить пояснення, коментарі до 10-ти заповідей (список правових приписів, що стосувалися різних сторін повсякден. життя). Це «права» (євр. «мішпатім»), які запроваджують сусп. порядок і які можна розділити на право соціальне (захист прав рабів), кримінальне (захист життя), громадянське (захист власності), релігійне (захист святині). Окреме місце займають «слова» (євр. «деварім») – приписи щодо особистих стосунків людей (4 заповіді про милосердя щодо ближніх; 7 заповідей, які роблять богообраний народ «людьми святими»; 12 заборон кривдити своїх ближніх, у яких ідеться про справедливе судочинство і про заборону суддям брати хабара, оскільки він

«осліплює зрячих і викривляє слова справедливих»). У розділі з приписами, що визначають реліг.-общин. устрій (євр. «хуккот»), записано закони про суботній відпочинок, заповіді про щорічні свята і про жертвоприношення, що регулюють відносини віруючих з Богом. Окрім книги Виходу, правові та морал. засади Біблії викладені в книзі Левит («заповіді святості») та в книзі «Повторення закону». У Новому Заповіті норми Б. п. відображають еволюцію християнства від нац. до універс. релігії. 10 заповідей залишаються найважливішим критерієм оцінки вчинків, однак тут Закон не є остаточ. нормою для праведних, а застосовується для остраху «незаконних та неслухняних, нечестивих і грішників». Для християнина Закон – поперед. етап перед прийняттям Євангелія, Церква має стежити, щоб він не розглядався віруючими як шлях до спасіння. Хоча Б. п. і має теол. підґрунтя, проте рельєфно відображає тогочасну соц. дійсність. Осн. категорії Б. п. стали основою сучас. права. Б. п. відображало реалії тогочас. дійсності та сусп. ідеологію.

Рекомендована література

1. Решетников Ю. Закон Моисея как правовой документ древности // Богомыслие. 1994. № 4.

Бібліографічний опис:

Біблійне право / П. В. Голобуцький // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-41907>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).